

ubožne namene⁴. To pa ne zadeva farnih ubožnih naprav, ampak le one dobrodelne ustanove (štiftenge), darila in sporočila, ki se bodo še le napravile in sicer občinski ubožnici na korist, kajti §. 29. pušča dozdanje farne ubožnice in njih premoženje celó na strani. Zatorej tudi nikoga motiti ne sme, če prej omenjena „spomenica“ dež. odbora srenjam naroča, za to skrbeti, da se „mili darovi prostovoljnih, privatnih ubožnic, (kakoršne so v smislu postave farne ubožnice) v skupno srenjsko denarnico stekajo“. Da pri tistih precej zvutih določbah postave prepri ne vstanejo, treba prenglim, cerkvi več manj nasprotnim srenjskim zastopnikom vedno pred oči postavljati §. 29. postave ter jim povedati, da se cerkvenega premoženja za uboge nihčér dotakniti ne sme, dokler se ne spolni, kar §. 29. obeča, in da vse določbe nove postave le prihodnje ustanove, darila in sporočila zadevajo in sicer one, ki bodo naravnoč za „občinske“ in ne za farne ubožnice se glasile.

3. Oskrbniki farnih ubožnic, duhovniki kakor farani, naj torej zdaj še posebno skrbni bodo za svoje farne ubožnice, ktere so blagi pokojniki, katerim se še o sedanjih političnih srenjah sanjalo ni, ustanovili za farne ubožce. Dokler ni stvar postavno odločena, naj se dobri farani, ki hočejo kaj ubogim sporočiti, pozorni storijo na to, da mora v sporočilu naravnoč in razločno izrečeno biti, da se sporoča za „farne“ ubožce, kajti §. 26. veleva, da, če sporočevalec ali dedič ali kdo drugi v imenu sporočevalca naravnoč ne izreče, kdo da ima pravico do sporočenega denarja ali sporočene stvari, se to prištetu ima glavnici srenjske ubožne kase.

V drugem članku bomo pokazali, da spoznavamo veliko vrednost postave zastran ubožnih naprav, da so pa tudi dvombe o njenej porabnosti opravičene. Toraj še enkrat: Držimo farne ubožne ustanove!

Cerkvene zadeve.

V sedanjem času, ko jih je silno veliko za Boga, večnost in svoje zveličanje zamrlo in se udalo požrešnosti in mesenosti, ko se na mnogih krajih očitno, na drugih pa bolj zavratno in natihoma kat. cerkev preganja, krepko krščansko življenje duši, se kaže iz druge strani veličanstvo in resnica katoliške cerkve toliko lepše v junaški potrpežljivosti, s katero zvesti verniki preganjanje trpe, in pa v spreobrnitvah, ki se ravno v teh žalostnih časih obilno godé.

Kruta sila, s katero zbegani Bismark po svojih zaslepljenih pomagačih kat. cerkev preganja, se popisati ob kratkem ne da. Ni ga dneva, da bi novine ne poročale o zapiranju duhovnikov, o globah, ktere jim in drugim zvestim katoličanom in vrednikom kat. listov sodnije nakladajo, o

razpuščanju kat. društev in družih silovitostih. — P a d e r b o r n s k i škof, dr. Konrad Martin, ki je na 4 mesece težke ječe obsojen samo zato, ker se je drznil brez vladnega dovoljenja duhovnike v službe postavljati in vrnike v pastirskih listih učiti, je dobil v ječo ukaz, da naj škofijsko službo odloži. V prelepem, apostolskega duhá navdanem pismu je pa častitljivi starček vladi odgovoril, da tega ne stori in storiti tudi ne more, ker mu ni posvetna vlada pastirstva izročila in mu ga torej tudi vzeti ne more. Ves udan v voljo božjo hoče častiti spoznovalec rajši vse, če treba tudi smrt trpeti, kakor da bi sv. cerkvi in njenim postavam nezvest bil.

Na Poznanskem je vlada namestnega škofa Janičevskega na 6 mesecev ječe obsojila, ker je brez dovoljenja vlade sakram. sv. birme delil!

V pokrajini hasenski, ki ne spada pod Prusko, je izročila pruska vlada deželnemu zastopu svoje trinoške cerkv. postave v sklepovanje. Zbor kat. mož v Majncu je pa 23. septb. sklenil, ne udati se tem postavam, če se tudi sklenejo, ampak bojevati se za svobodo vesti in kat. cerkve.

Izgled pogumnih škofov in zvestih duhovnikov spodbuja vernike k stanovitnosti, odpera pa tudi vsem vernim protestantom oči, ker vidijo, da le resnica toliko poguma v trpljenju dati zamore, kakor kažejo zvesti katoličani.

Sredi tega trpljenja osrčuje Gospod svojo brezmadežno nevesto, sveto cerkev, z obilnimi milostmi, ki se kažejo v mnogih spreobrnitvah odličnih oseb. — O spreobrnitvi angleškega velikaša Ripona, bivšega glavarja framasonov, smo že poročali. Nja spreobrnitev je sv. Očeta posebno razveselila. Spreobrnjenec je prosil brž sv. Očeta, naj mu dovolijo, da sme v svoji palači kapelico napraviti in v njej presv. rešnje Telo imeti. Papež mu to dovolijo in v pismu lastnoročno podpišejo, ob enem pa spreobrnjencu prelepo božjo martro v spomin pošljejo. Ripon se pride za te milosti v Rim sv. Očetu poklonit in zahvalit. — Komaj so zagrizeni angleški krivoverci ta udarec preboleli, zadel jih je drugi: po sporočilu veljavnega angleškega lista se je namreč v kat. cerkev povrnil ne davno vojvoda nordumberlenski, eden najvišjih žlabtnikov. — Razun teh se pa mnogo drugih in to najvrliših Angležev če dalje bolj v kat. cerkev povrača.

Še bolj kakor nad vsem tem zavzel se je nemški luteranski svet in — avstrijsko liberalno filisterstvo nad spreobrnitvijo matere bavarskega kralja, pruske princesinje, ki je dné 12. t. m. slovesno se povrnila v kat. cerkev, kar je katoliške Bavarce, kateri so visoko gospo zaradi njenih ljubeznjivih lastnosti že poprej silno spoštovali, neizrekljivo razveselilo. — Čuje se celó, da hoče tudi edina hči Bismarkova katoličanka postati. Čudna zares pota božje previdnosti! Ko dan denešnji največ bridkosti sv. materi kat. cer-

kvi njeni lastni otroci, zbegani odpadniki duhovniki in premnogi drugi sprideni verniki delajo, kliče Bog v svoje kraljestvo najblažje duše izmed drugovercev. Spolnujejo se spridenim katoličanom besede Gospodove, ki jih je judom rekel, da jim bode kraljestvo božje vzeto in dano drugim, ki bodo rodili sadu.

Poglejmo še na drugo plat! V Bonu na Nemškem imeli so odpadniki zastareli katoličani pod predsedništvom Döllingerja shod, kterega so se udeležili tudi nekteri protestantje, ruski razkolniki in angleški krivoverci. Hoteli so pod en klobuk spraviti vse krivoverce in skovati vero, ki bi bila vsem prav, to je: ki bi zmote vseh povzela. V resnici se je pa pokazalo, da so le v tem edini, da rimskega papeža, ki je podloga prave verske edinosti, ne spoznajo. Popustivši skalo edinosti zabredli so ti napihnjeni „nčenjaki“ v najhujše verske zmote, zatajivši vse one svete resnice, kterim krivoverci ugovarjajo. — Taka edinost in pa zrnje v raztrganih žakljih — je vse eno. Radovedni smo le, koga da si bodo ti zbeganci za verskega poglavarja postavili: angleško kraljico ali prusko-nemškega cesarja ali pa ruskega cesarja?

List iz Švicarskega nam tudi poveda lepih reči o teh zastarelih katoličanah in novih luteranih. Imeli so shod v Olten-u, da si vpravajo svoje cerkvene zadeve. Navzoč je bil tudi zastarelih katoličanov škof, Reinkens. Revež je moral poslušati, kako da so se prepirali o tem, ali je sploh škofa treba ali ne. Slednjič so sklenili, da ga zamore sinoda (njih cerkv. zbor) z dvema tretjinama glasov odpraviti, ako jim ni všeč.

Reinkens je z oljem vribal 3 bogoslovce, 2 Francoza in 1 Švicarja, ter jih postavil za pastirje, ki pa ne najdejo ovčic, ako si jih sami doma ne spodredijo. Kar je v deželi dozdej takih pastirjev, so ali odpadli duhovniki ali pa sprideni švicarski bogoslovci, ktere Reinkens „ordinira“ in razpostavlja. — Pred kakimi 14 dnevi je sodnija v Pruntrutu enega taci pastirjev, namreč župnika Naudota v Charmoille, ki je ukradel in odpeljal mladoletno hčer nekega staro-katoliškega, cerkvenega odbornika, obsodila na 3 mesece zapora in k platežu 600 frankov odškodnine starišem 19letne hčeri. Obsojenca ni hotel noben advokat zagovarjati, zagovarjal se je sam, pa tako, da je razkril vso grdobo teh „državnih“ duhovnikov. Vsi so oženjeni — je rekel; kteri pa niso, živé v divjem zakonu; z večine se skrivajo pod krive imena! — Ob koncu je pa Naudot vpričo liberalnih sodnikov javno preklical vse svoje zmote in pohujšanja, izrekel svojo povrnitev v sv. kat. cerkev ter se popolnoma podvrigel sodbi nezmotljivega poglavarja rimsko-kat. cerkve, kar je sodnike in vse zastarele odpadnike grozno osupnilo. — Tako je le izveržek švicarsko-francozkih odpadnikov, ki se šemajo kot „pastirji“ nove cerkve.

Ljudstvo kat. zaničuje te zapeljivce. Ko je vlada v pokrajini Juraški skicala verne in zveste katoličane, kterih je tam kakih 70.000 duš, da bi si izvolili takih „državnih“ duhovskih pokvek za pastirje, ker so jim pravi dušni pastirji pregnani ali zaprti, ni prišel v največ srenjah nobeden kat. mož volit, v drugih pa le kacih 100 volilcev, in ti so bili liberalni delavci ali pa tujci. — V Juraški pokrajini je toraj le nekoliko „državnih“ duhovnikov, pa ne ene „državne“ cerkvene srenje, ali črede. Zvesti katoličani bodo skušali novih svobodnih srenj napraviti.

Novo in prvo kat. vseučilišče se bode v Kenfington-u na Angleškem ta mesec pričelo.

Umrl je na Českem preč. kraljevograški škof žl. Hanl dné 7. okt. v 92. letu svojega življenja.

Gospodarske stvari.

Narodno-gospodarske reči.

Male hranilnice.

Vsak čas ima svojih napak in svojih potreb. Doba, v kterej živimo, je doba lahkoživosti, zapravljalivosti, kakor kažejo žalostne skušnje skoro povsod. Zapravljalivosti sestra pa je revšina, iz ktere se rodi beraštvo, tatinstvo, vlačuganje in druge spake, ki pokončavajo narode. Če dalje bolj zginjajo pri nas Slovenci s kmetij, tujci jih zasedajo. V taci okolščinah treba je izrednih pomočkov, da se ljudstvo vabi k varčnosti in zmernosti. V ta namen služijo na kmetih „male hranilnice“, ki se lahko povsod ustanovijo, ako se le najde par poštenjakov, ki stvar v roke vzamejo. V tej reči nam je silno ustregel g. Wilhelm, ki je to stvar v „St. Ldbte.“ sprožil. V dolžnost si štejem, da izvrstni spis Slovincem v resen preudarek podamo. Glasi se tako le:

K najvažnejšim in dobrotljivejšim napravam naše dobe se smejo po vsi pravici prištevati male hranilnice, po kterih je vsakemu, posebno pa manj premožnemu, mogoče, svoje prihranke koristno naložiti in o vsakem času, kdar jih potrebuje, vzdigniti. Male hranilnice te prihranke nabirajo in posojajo na posestva, vrednostne papire itd. in na druga dosti zanesljiva podvzetja ter priskrbujejo obrtniji denarja, ki bi sicer mrtev in brez haska po škrinjah zaprt ležal. Vsakdo tedaj lahko razume, zakaj da so se hranilnice od časa svojega početka v drugi polovici prejšnjega stoletja, posebno pa v zadnjem času, tako obilno pomnožile in povzdignile. Iz spisa: „Avstrijske hranilnice“, kterega je dala dunajska hranilnica lansko leto na svitlo, pozvedamo, da je v našem cesarstvu brez Ogerskega vseh vkup 211 hranilnic z vloženim kapitalom od 341 milijonov in 135.125 gld. Med hranilnicami jih je 32 na